

Passende (ecologische) beoordeling Oostzijderpark te Zaandam

Opdrachtgever: Gemeente Zaanstad

Projectnummer: 201904

Versienummer: 2.1 - Passende beoordeling

Plaats, datum: Velsbroek, 29 juni 2020

Auteur: ing. G. Kalkman, ecoloog

Paraaf:

Controleur: N. van Wijngaarden MSc, ecoloog

Paraaf: i.o.,

Inhoudsopgave

	pagina
1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding.....	3
2 Stikstofdepositie.....	5
2.1 Afstand tot Natura 2000-gebieden.....	5
2.2 Berekende stikstofdepositie.....	7
2.3 Onderzoek naar depositie op drie hexagonen	9
2.4 Stand van zaken juni 2020.....	11
3 Passende beoordeling	12
3.1 Inleiding.....	12
3.2 Stikstofdepositie in polder Westzaan.....	13
3.3 Methodiek om te komen tot een ecologisch oordeel	14
3.4 Ontwikkeling van de stikstofdepositie in Nederland	17
3.5 Ecologisch oordeel.....	19
3.5.1 H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden).....	19
3.5.2 ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden).....	21
3.6 Cumulatief effect?	24
3.7 Juridische aspecten Passende beoordeling.....	25
4 Conclusie	26

Bijlagen

Bijlage A: Stappenplan vergunning Natuur beschermingswet bij stikstofdepositie

Bijlage B: 201904 Rapportage Stikstofdepositie Oostzijderpark Zaandam incl. AERIUS bestanden

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Heijermansstraat (te Zaandam) worden maximaal 534 woningen gerealiseerd. De woningen zijn verdeeld over hoek- en rijwoningen (koop, huur en sociale huur), appartementen (koop, sociale koop, huur en sociale huur) en circa 1.500 m² voor commerciële doeleinden. Dit project wordt duurzaam verwarmd (geen gasaansluiting).

Onderstaand is de luchtfoto van het plangebied (indicatief) weergegeven.

figuur 1: projectgebied, plan- en onderzoeksgebied, globale aanduiding

figuur 2: planvoornemen artist impressie

Gevraagd is om een passende beoordeling voor de stikstofdepositie in bouwfase op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Aangezien uit de rapportage "201904 Rapportage Stikstofdepositie Oostzijderpark" (hierna: stikstofberekening) blijkt dat stikstofdepositie optreedt op de naastgelegen drie Natura 2000-gebieden:

- Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld&Twiske
- Wormer-en Jisperveld & Kalverpolder
- én Polder Westzaan.

Deze depositie ontstaat zowel in de aanleg- als gebruiksfase. Deze passende beoordeling alleen in op de aanlegfase aangezien de gebruiksfase vergund wordt via de StikStofRegistratieSysteem (SSRS).

Omdat intern salderen in dit geval niet mogelijk is, kan wel door middel van een zogenaamde ecologische voor- toets/passende beoordeling, het project nader beoordeeld worden op het mogelijk ecologisch effect van het project op de Natura 2000-gebieden.

Deze beoordeling is opgesteld door een tweetal erkende ecologen, conform de definitie van het RVO.

In deze beoordeling is uitgegaan van een 'worstcase scenario'. Andere aspecten zoals verduurzaming van het plan worden tezamen met de projectontwikkelaar bezien, daarnaast zal met de aannemer de inzet van maximum aantal schone machines worden onderzocht die gebruikt dienen te worden.

Gevraagd is om met een ecologische toets te beoordelen of de berekende depositietoename voor dit project (aanleg/bouwfase) leidt tot negatieve gevolgen voor de betrokken habitattypen.

Doel van dit onderzoek

Beoordeeld is of deze negatieve effecten dusdanig groot zijn dat gesproken moet worden van een significante verslechtering van de kwaliteit van de habitattypen. Dit in relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de uitgevoerde stikstofberekening en de relatie van het project tot het Natura 2000-gebied. In hoofdstuk 3 wordt de passende beoordeling uitgevoerd en hoofdstuk 4 beschrijft de conclusies.

2 Stikstofdepositie

Nieuwe plannen moeten beoordeeld worden op de mogelijke stikstofdepositie op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitats. Om inzichtelijk te maken, wat de mogelijke stikstofdepositie is, is de stikstofdepositie geanalyseerd en berekend. Relevant zijn de bronnen en de berekende depositie via de AERIUS Calculator (versie 2019A).

Hieruit blijkt dat ter plaatste van het planvoornemen:

- 186,81 kg NO_x wordt uitgestoten tijdens de bouwfase in 2021;
- 186,81 kg NO_x wordt uitgestoten tijdens de bouwfase in 2022;
- 186,81 kg NO_x wordt uitgestoten tijdens de bouwfase in 2023.

Dit heeft tot gevolg dat dit een berekende stikstofdepositie is tijdens de bouwfase van maximaal 0,02 mol/ha/jr. voor het habitatstype:

H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), in de gebieden Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder.

Voor de overige habitattypes:

- ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden);
- H4010B Vochtige heiden (laagveengebied);
- H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden;
- ZGH91D0 Hoogveenbossen en
- H91D0 Hoogveenbossen.

is de maximale depositie tijdens de bouwfase 0,01 mol/ha/jr.

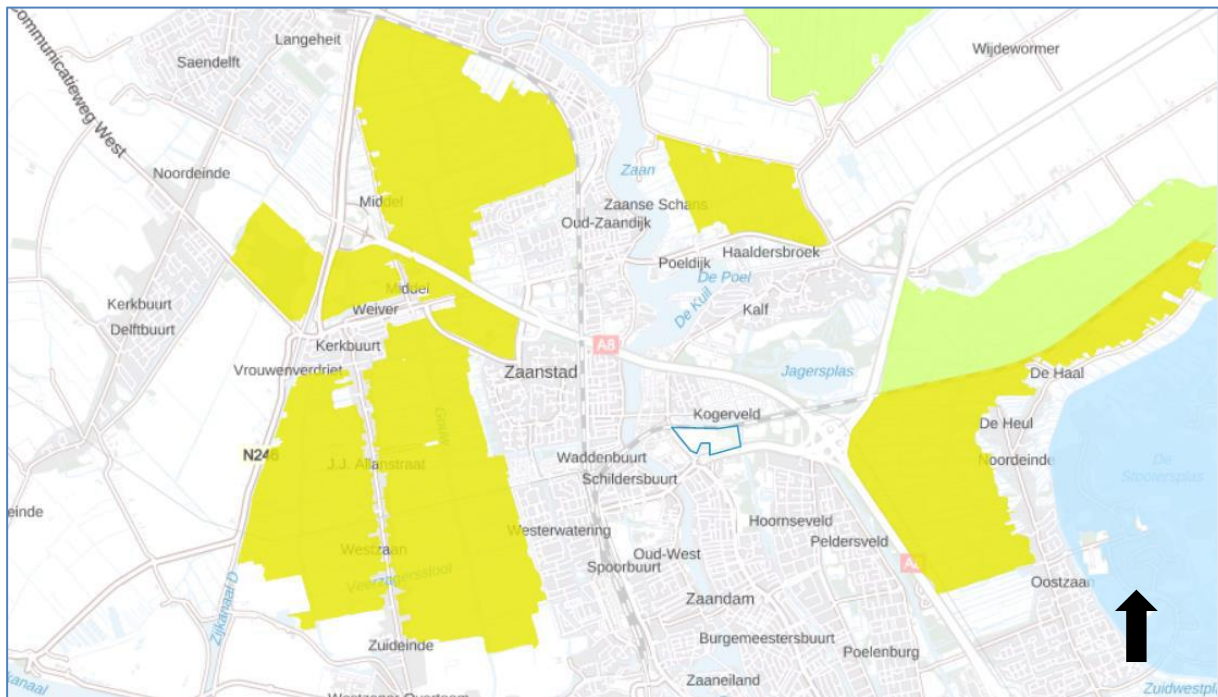
2.1 Afstand tot Natura 2000-gebieden

In onderstaande afbeelding, zijn de nabijgelegen Natura 2000-gebieden weergegeven. De volgende gebieden zijn in de directe omgeving van het planvoornemen gelegen:

- Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, op circa 1000 m (stikstof gevoelige habitats);
- Polder Westzaan op circa 1600 m (stikstof gevoelige habitats);
- Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder, op circa 1850 m (stikstof gevoelige habitats).

Overigens zijn in de AERIUS berekeningen de invloed op alle Natura 2000-gebieden beschouwd/berekend.

figuur 3: afstand Natura 2000 tot het planvoornemen (bron: <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemaps-zoek2.aspx>)

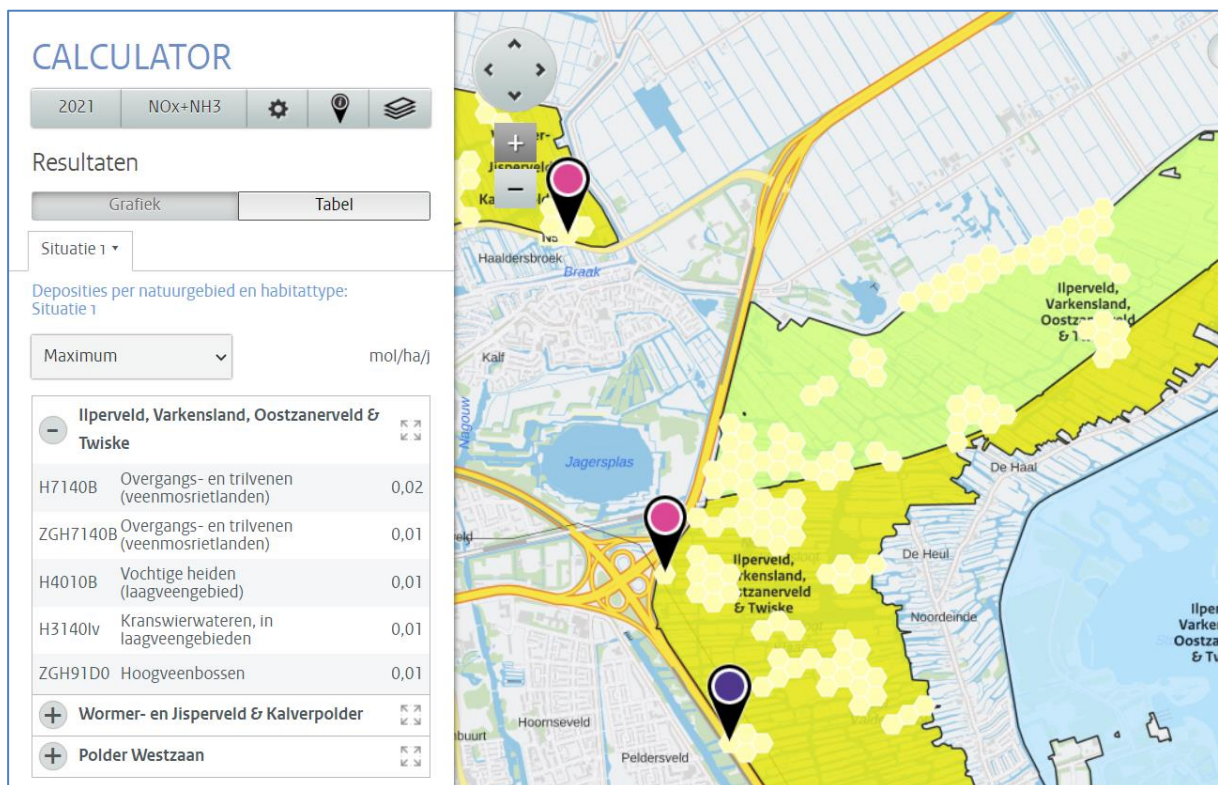

2.2 Berekende stikstofdepositie

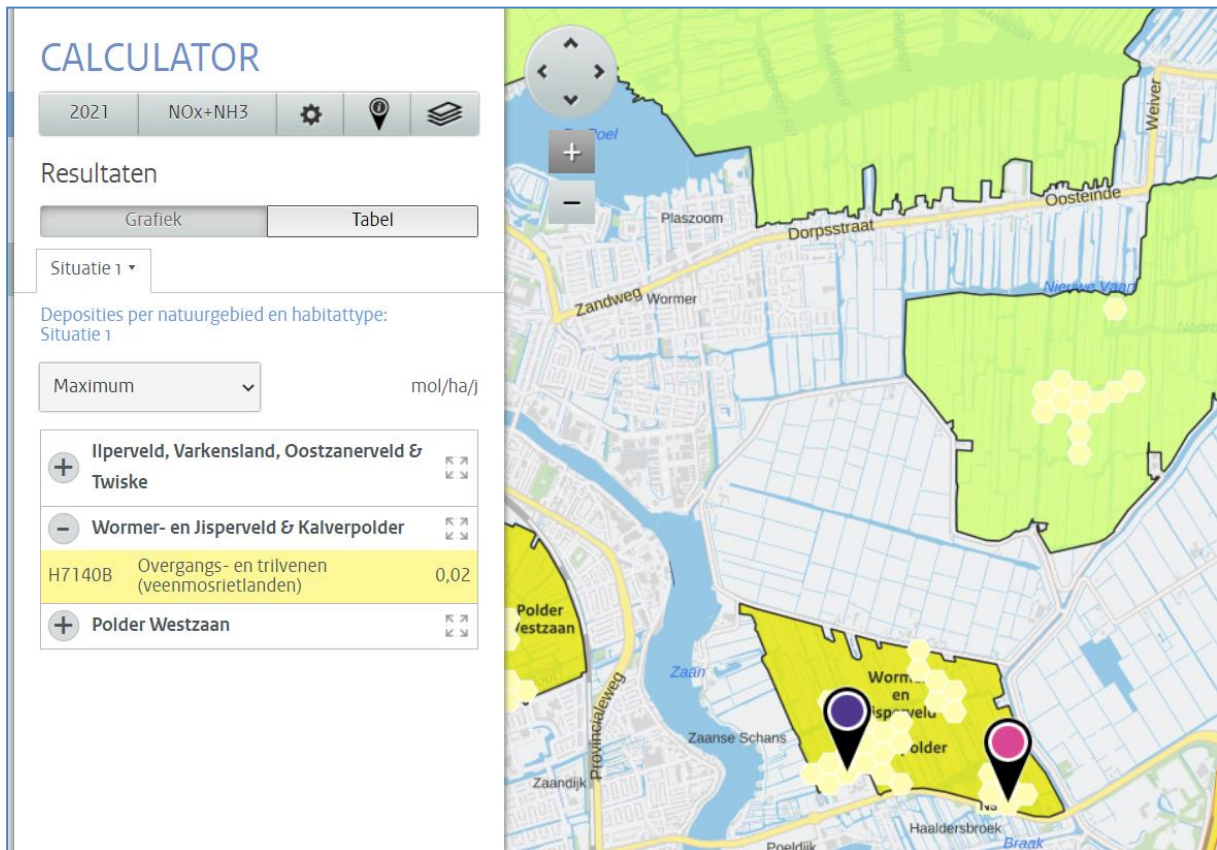
In de aanlegfase van 2 jaar (2021, 2022) is er sprake van een berekende stikstofdepositie van maximaal 0,02 mol/ha/jr. voor het habitattype Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) voor de Natura2000 gebieden Ilperveld Varkensland, Oostzanerveld & Twiske en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder. Daarbij vindt er nog een kleine toename van 0,01 mol/ha/jr. plaats op de habitattypen: habitattypes: ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), H4010B Vochtige heiden (laagveengebied), H3140lv Kranswierwateren, in laagveengebieden, ZGH91D0 Hoogveenbossen en H91D0 Hoogveenbossen. Zie ook de figuren 4, 5 en 6.

De rapportage en berekeningen zijn toegevoegd als bijlagen aan dit rapport.

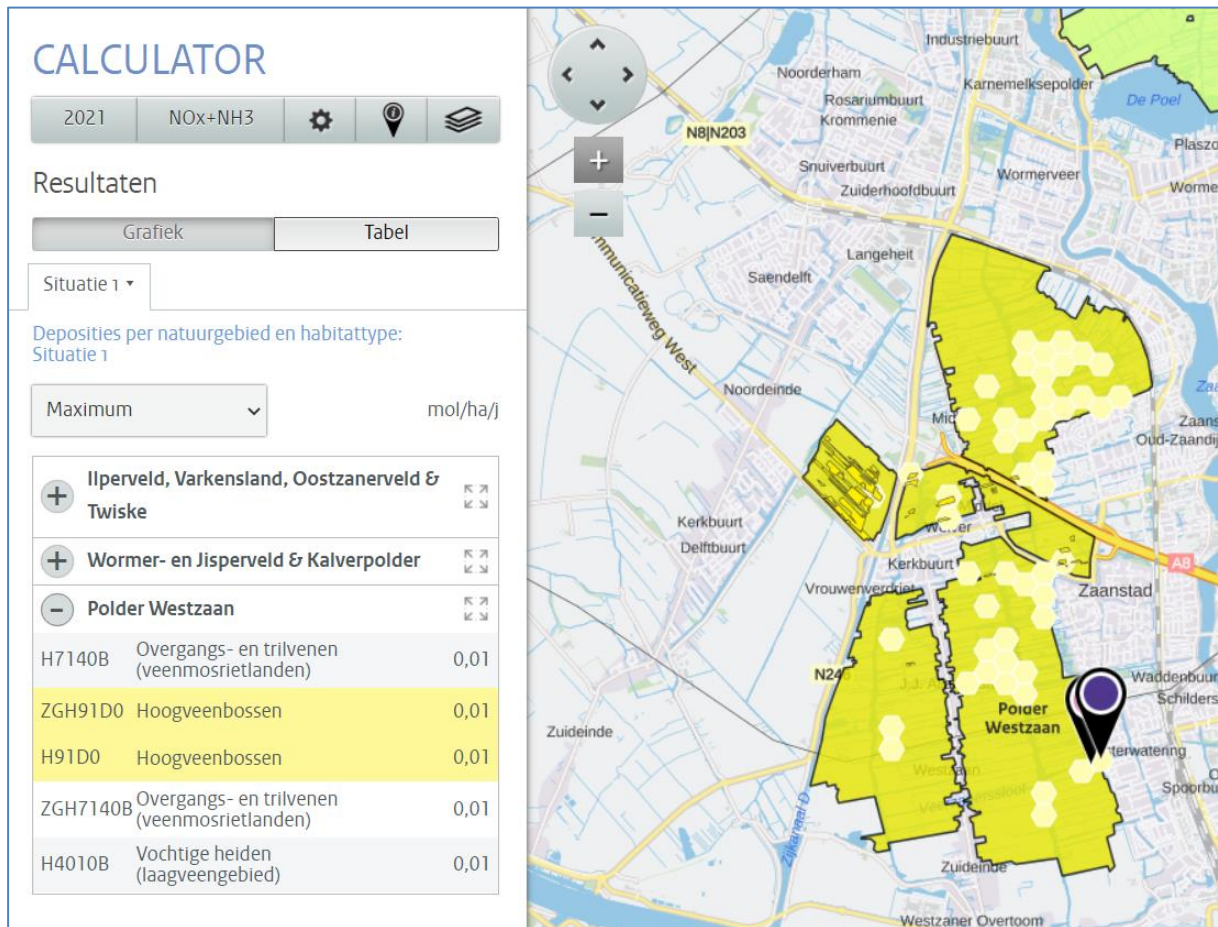
figuur 4: hexagonen met berekende toename in depositie in de aanlegfase in 2021 in het Natura2000 gebied Ilperveld Varkensland, Oostzanerveld & Twiske.

figuur 5: hexagonen met berekende toename in depositie in de aanlegfase in 2021 in het Natura2000 gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder

figuur 6: hexagonen met berekende toename in depositie in de aanlegfase in 2021 in het Natura2000 gebied polder Westzaan,

2.3 Onderzoek naar depositie op drie hexagonen

In een verdere analyse, van daar waar stikstofdepositie het probleem is, blijkt inmiddels (status op 22 juni 2020, zie figuur 7) dat er voor 3 hexagonen géén stikstofruimte beschikbaar is (*hexagonen waarbij de snelheidsmaatregel tot een toename van stikstofdepositie leidt*). Dit wordt in AERIUS Calculator weergegeven als een rood kruis.

Het volstaat door alleen een beoordeling te maken van de hexagonen met een rood kruis (informatie Omgevingsdienst Noord-Holland Noord).

Figuur 7: Overbelaste hexagonen, polder Westzaan. Bron Aerius Calculator

Significantie van effecten

Voor vergunningverlening is van belang of er sprake is van significantie van de effecten van stikstofdepositie. In het kader van de Wet Natuurbescherming is er sprake van significante effecten indien de effecten het behalen van de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied in de weg staan. De centrale vraag die hierbij beantwoord moet worden is of er sprake is van aantasting van de kwaliteit van habitattypen/soorten waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen. Hierbij is in eerste instantie de kritische depositiewaarde (KDW) van belang, die per habitatype/soort is vastgesteld op wetenschappelijke basis. Indien de KDW wordt overschreden, wat voor veel habitattypen/soorten in Natura 2000- gebieden in Nederland het geval is, dan is er mogelijk een stikstofprobleem. In hoeverre extra stikstofdepositie tot verdere verslechtering kan leiden is afhankelijk van de omvang van de toename en lokale omstandigheden. Hierbij is relevant of er sprake is van een meetbaar effect op de vegetatie of op het leefgebied van soorten. De hoogte van de KDW geeft een indirecte indicatie over de gevoeligheid van een habitatype/leefgebied. Deze KDW is wetenschappelijk vastgesteld met een nauwkeurigheid van kilogrammen stikstof (70 mol/ha/jr) vanwege de variatie in het al dan niet optreden van meetbare effecten.

Op basis van de beschikbare wetenschappelijke onderzoeken is het aannemelijk dat een toename van stikstofdepositie van minder dan 1 mol/ha/jaar onder alle omstandigheden niet zal leiden tot een meetbaar effect op de kwaliteit van habitattypen/leefgebieden. Dit nog is aannemelijker als het gaat om tijdelijk toenames, zoals bij de aanleg van woningen.

Ecologisch oordeel Polder Westzaan

Oordeel Tauw (studie: Ecologische beoordeling snelheidsverlaging Rijkssnelwegen, dd. 16 maart 2020)

Voor de actueel overbelaste situaties, kan een aantasting van de natuurlijke kenmerken niet op voorhand volledig worden uitgesloten.

Veenmosrietland is een tijdelijk stadium in de verlandingsreeks van laagvenen en kent daardoor in ruimte en tijd een (natuurlijke) variatie in oppervlakte en kwaliteit. Naast atmosferische stikstofdepositie is ook de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater in het algemeen van groot belang. In veenmosrietlanden kunnen met kleinschalige beheeringrepen, zoals het verwijderen van opslag, het trekken van veenmos en plaggen, goede resultaten behaald worden om de kwaliteit en variatie te behouden, ook in overbelaste situaties. Indien de plaatselijke toename van stikstofdepositie niet door aanvullende maatregelen kan worden voorkomen, dan kan overwogen worden om met aanvullende kleinschalige ingrepen het ecologische effect te minimaliseren. Dergelijke maatregelen dienen dan wel aanvullend te zijn op het reguliere beheer en reeds geagendeerde herstelmaatregelen.

Verwacht wordt dat het risico op ecologische effecten **sterk beperkt** kan worden, door zo nodig extra maatregelen te nemen. Hiervoor zal een nadere uitwerking noodzakelijk zijn.

2.4 Stand van zaken juni 2020

De huidige depositieniveaus maken het voor activiteiten in en rond Natura 2000-gebieden die bijdragen aan de stikstofdepositie moeilijk om een vergunning Wet natuurbescherming te verkrijgen. Er is niet alleen een impasse ontstaan bij de vergunningverlening, maar ook bij het vaststellen van bestemmingsplannen en de bepaling in het kader van het beheerplanproces. De bouw en andere activiteiten dienen in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura2000-gebied getoetst te worden, en kunnen dan pas eventueel onder voorwaarde en beperkingen, doorgang vinden.

In het verleden de PAS en thans besluiten van het kabinet moeten ervoor zorgen dat er in en rond de Natura 2000-gebieden weer ruimte komt voor economische ontwikkeling in 2020, terwijl tegelijkertijd wordt zeker gesteld dat de natuurkwaliteit (biodiversiteit) in die gebieden behouden blijft of beter wordt.

3 Passende beoordeling

3.1 Inleiding

Als er sprake is van stikstofdepositie *op reeds overbelaste natuur* zal een voortoets niet in alle gevallen voldoende zijn omdat effecten niet bij voorbaat kunnen worden uitgesloten. Om die reden wordt nu gekozen voor een passende beoordeling.

Aan de hand van de uitkomsten van de voortoets wordt beoordeeld of er een 'passende beoordeling' uitgevoerd moet worden. Het afwegingskader is in bijlage A weergegeven.

In het algemeen kunnen bouwactiviteiten en gebruik leiden tot de volgende effecten op Natura 2000-gebieden.

(bron: *Effectenindicator ministerie van EL&I*):

1. vernietiging door ruimtebeslag;
2. verstoring door lichtuitstoot;
3. verstoring door trillingen;
4. verdroging dan wel vernatting door verstoring van de waterhuishouding;
5. versnippering door doorsnijding leefgebieden;
6. verontreiniging (zware metalen, strooizout en organische stoffen);
7. verstoring door geluid;
8. vermesting en verzuring door stikstofuitstoot.

Dit rapport gaat gezien de problematiek in op punt 8, vermesting en verzuring ter discussie als gevolg van de projectbijdrage door de berekende stikstofdepositie.

Passende beoordeling

Indien uit de voortoets blijkt dat er een kans is op een significant negatief effect, dient er een passende beoordeling uitgevoerd te worden. De passende beoordeling is vergelijkbaar met de voortoets, maar is gedetailleerder en uitgebreider. Tijdens het vaststellen van de mogelijk negatieve effecten mogen mitigerende maatregelen wél meegewogen worden in de passende beoordeling, compenserende maatregelen niet. Indien uit deze toetsing blijkt dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aangetast worden, kan een vergunning worden verleend en kan het plan vastgesteld worden. Blijkt er echter dat er werkelijk sprake is van mogelijk significante effecten dan wordt een vergunning alleen afgegeven indien er geen Alternatieven zijn, er Dwingende redenen van groot openbaar belang zijn en er Compensatie plaatsvindt: de ADC-toets.

ADC-toets

Indien negatieve effecten niet uit te sluiten zijn, kan het plan alleen vastgesteld en vergund worden indien wordt voldaan aan elk van de volgende voorwaarden (art. 2.8-4)

- a) er zijn geen Alternatieve oplossingen;
- b) het project wordt uitgevoerd onder Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard;
- c) er worden Compenserende maatregelen getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

3.2 Stikstofdepositie in polder Westzaan.

De extra depositie als gevolg van het projectvoornemen in de aanlegfase vindt plaats op een drietal Hexagonen in Polder Westzaan.

De achtergrond depositie in deze gebieden varieert tussen de 1000 en 2000 mol/ha/jr. en overschrijdt (ruimschoots) in alle hexagonen de kritische depositiewaarde (KDW) van de habitattypes H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en H4010B Vochtige heiden (laagveengebied).

Laagveenheiden en veenmosrietlanden zijn zeer gevoelig voor de depositie van stikstof en hebben daarom een relatief zeer lage KDW (respectievelijk 786 en 714 mol/ha/jaar). De effecten op deze beide habitattypen worden in deze passende beoordeling nader onderzocht.

Deze ecologische onderbouwing is vereist omdat voor 3 hexagonen geen stikstofruimte meer beschikbaar is vanuit het Stikstofregistratie Systeem (SSRS).

3.3 Methodiek om te komen tot een ecologisch oordeel

In deze paragraaf wordt per 'getroffen' habitatype het habitatype beschreven en beoordeeld of een negatief effect ontstaat vanuit dit project op behoud en/of ontwikkeling van dit habitatype.

In dit hoofdstuk wordt de aanlegfase van de ontwikkeling aan de hand van het rapport 'Handreiking kleine en tijdelijke deposities, Bouwstenen voor redeneerlijnen bij toestemmingsverlening voor tijdelijke projecten en activiteiten' (Kleijberg, 2019) beoordeeld.

In de bovengenoemde handreiking worden twee redeneerlijnen omschreven die een conclusie van een ecologische toetsing kunnen onderbouwen.

1. Een **generieke redeneerlijn**, waarbij op basis van algemene beschrijvingen over de invloed van stikstof in daarvoor gevoelige habitattypen wordt aangetoond dat de depositietoename niet kan leiden tot meetbare veranderingen in de kwaliteit. Een generieke redeneerlijn kan alleen worden toegepast voor tijdelijke depositieverhogingen van een niet al te grote omvang (maximaal 1 mol/ha) of voor zeer kleine permanente depositieverhogingen (bijvoorbeeld maximaal 0,05 mol/ha/jaar).
2. Een **gebied-specifieke redeneerlijn**, waarbij op grond van inzicht in de verschillende kenmerken van de habitattypen zoals die zich voordoen in de specifieke Natura 2000- gebieden, onderzocht wordt of en in welke mate de berekende depositietoename kan leiden tot verslechtering van de kwaliteit van habitattypen en leefgebieden, mede gelet op de bestaande staat van instandhouding en instandhoudingsdoelen die van toepassing zijn in het gebied.

Voor dit rapport wordt in eerste instantie de generieke redeneerlijn gevolgd omdat het project voldoet aan de daaraan gestelde voorwaarden. Het betreft een tijdelijke (aanlegfase van drie jaar) depositieverhoging en de omvang van maximaal 0,02 mol/N/ha/jaar blijft ruim binnen de marge van maximaal 1 mol N/ha/jaar.

Kleijberg (2019) onderscheidt verder een aantal bouwstenen specifiek ontwikkeld voor projecten met een tijdelijk karakter binnen de generieke redeneerlijn.

Bouwsteen 1: kleine en tijdelijke deposities leiden nooit tot directe schade aan planten;

Bouwsteen 2: niet alle stikstof komt altijd ter beschikking aan de vegetatie;

Bouwsteen 3: kleine en tijdelijke deposities leiden niet tot meetbare veranderingen in groeisnelheid en vegetatie samenstelling;

Bouwsteen 4: kleine en tijdelijke deposities vormen een verwaarloosbare bijdrage aan de totale depositie;

Bouwsteen 5: kleine en tijdelijke deposities zijn verwaarloosbaar ten opzichte van bestaande aanvoer en afvoer van stikstof uit ecosystemen;

Bouwsteen 6: effecten van kleine en tijdelijke deposities kunnen worden uitgesloten op grond van ecologische systeemanalyse.

Bouwsteen 7: Bijdragen van kleine en tijdelijke deposities ten opzichte van de achtergronddepositie zijn verwaarloosbaar

Voor het plangebied gelden alle bouwstenen.

De essentie van deze bouwstenen wordt hieronder samengevat. Voor een meer uitgebreide behandeling, wordt verwezen naar de handreiking.

Bouwsteen 1: Kleine en tijdelijke deposities leiden nooit tot directe schade aan planten

Hoge concentraties van gasvormige stikstofverbindingen en hoge concentraties van ammonium (NH₄₊) in de bodem, kunnen directe toxische effecten veroorzaken op planten. Dit betekent dat deze hoge concentraties een directe schadelijke werking uitoefenen op de (cel)fysiologie van planten. De huidige concentraties van NH₃, NO_x en SO₂ zijn in Nederland zo laag dat directe toxische schade aan planten (bijna) niet meer voorkomt.

Dit effectmechanisme speelt daarom in Nederland ten aanzien van atmosferische depositie van stikstof geen rol. Hieruit volgt ook de conclusie dat kleine toenames van depositie van stikstof nooit kunnen leiden tot meetbare directe schade aan planten (Kleijberg 2019).

Aangezien het plangebied een maximale tijdelijke stikstofdepositie kent van maximaal 0,02 mol/ha/jaar, blijft het ver binnen de grens die hier gesteld wordt van maximaal 1,0 mol/ha/jaar voor tijdelijke projecten, zoals geldt in de generieke redeneerlijn.

Significante schade aan planten en daarmee aan het habitatype is niet meetbaar. De hoeveelheid stikstofdepositie staat de activiteit niet in de weg.

Bouwsteen 2: Niet alle stikstof komt altijd ter beschikking aan de vegetatie

Kort samengevat kan worden gesteld dat de stikstofdepositie niet volledig door planten wordt opgenomen. Een deel zal worden uitgespoeld omdat het zich niet kan binden. Uitspoeling is afhankelijk van het soort bodem, in veengrond wordt stikstof het meest sterk gebonden.

De habitattypen die binnen de drie Hexagonen liggen voor wat betreft stikstofdepositie bestaan allemaal uit veengronden. Veengrond heeft een hoge opnamecapaciteit en de aanwezige stikstof zal niet of nauwelijks uitspoelen. Echter is gezien de geringe hoeveelheid berekende stikstofdepositie maakt dat deze tijdelijke stikstofdepositie de ontwikkelingen niet in de weg staat, mits de geplande beheermaatregelen, die onafhankelijk van dit project, uitgevoerd worden.

Na contact met de Provincie Noord-Holland, Directie beleid/ sector groen op 23-6-2020 is bevestigd dat, gezien de problematiek, er meer budget en versnelling van beheer op kritische plekken, zoals de hier beschreven habitats in de betreffende hexagonen te Westzaan.

Verwezen wordt ook naar de rapportage 'Plan van Aanpak - Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof' Provincie Noord-Holland

Gezien deze situatie stellen we de volgende doelen voor de gebiedsgerichte aanpak:

Korte termijn (juli 2020)

1. Opstellen van een concreet pakket aan bronmaatregelen per gebied, dat zorgt voor depositieruimte om de acute behoefte aan ontwikkelruimte voor in de provincie Noord-Holland gelegen projecten te verkrijgen. Van de vrijgekomen ruimte zullen we 30% afroemen ten behoeve van de natuur;
2. Opstellen van een concreet pakket aan aanvullende herstelmaatregelen per gebied, bovenop de al in gang gezette herstelmaatregelen, die we de komende twee jaar kunnen nemen om de kwaliteit van de Natura 2000-gebieden te versterken. Deze maatregelen voeren we in 2020 en 2021 uit.

Langere termijn (2e helft 2020)

3. Opstellen van een concreet pakket aan bronmaatregelen waarmee we een bewezen significante daling van de depositie op de stikstofgevoelige habitats realiseren (zie kader hieronder);
4. Opstellen van een pakket aan herstelmaatregelen die bijdragen aan het behalen van de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen en die we de komende zes jaar uitvoeren.

Welke bronmaatregelen het beste kunnen worden ingezet zal per gebied worden bepaald.

Voorbeelden van bronmaatregelen

Bronmaatregelen zijn (niet limitatief): het aanpassen van bedrijfsvoering, verplaatsen van activiteiten waarbij stikstof vrij komt, het verlagen van de maximumsnelheid op wegen, het nemen van technische maatregelen in de industrie of het uitkopen van bedrijven die depositie veroorzaken.

GS baseert zijn keuze voor het maatregelenpakket op een analyse van de voor- en nadelen van de maatregelen. De provincie zal zorgen voor het delen van "best practices" tussen alle gebiedstafels.

Bouwsteen 3: Invloed kleine en tijdelijke deposities op veranderingen in groeisnelheid en vegetatiesamenstelling

De toename van stikstof als gevolg van depositie kan leiden tot effecten op planten als gevolg van vermisting en verzuring. Bij vermisting is sprake van een grotere beschikbaarheid voor planten opneembaar stikstof (nitraat en ammonium), dat dient als bouwstof voor de plant. Een grotere beschikbaarheid van deze bouwstoffen bevordert relatief snelgroeiende planten, die daardoor concurrentievoordeel kunnen krijgen ten opzichte van minder snelgroeiende soorten. Deze laatste soorten zijn veelal de voor zeldzame en bedreigde habitattypen kenmerkende soorten. Afname van deze soorten leidt tot vermindering van de kwaliteit van de habitattypen, en op den duur zelfs tot areaalverlies.

Om een beeld te krijgen van de vermistende invloed van een stikstofdepositie tijdens de aanlegfase en kleine depositietoename van 1 mol/ha is de volgende berekening illustratief:

- Een depositie van 1 mol N/ha komt overeen met 14 gram N per hectare.
- De productie van natuurlijke habitattypen loopt uiteen tussen 2.000 en 6.000 kg droge stof/ha/jaar (*Tolkamp et al, 2006*).
- Het aandeel in stikstof varieert tussen plantensoorten en omstandigheden: het drooggewicht van een plant bestaat gemiddeld voor 1,5% uit stikstof. Dit gemiddelde varieert van 0,5% bij houtachtige planten tot 5,0% bij peulvruchten (*bron: Nutrinorm.nl*).
- Voor de biomassaproductie van natuurlijke habitattypen is dus gemiddeld 30 - 90 kg N/ha/jaar nodig (1,5% van 2.000 tot 6.000 kg). Dit komt overeen met circa 2.150 - 6.400 mol N/ha/jaar. Dit betreft de totale aanvoer van stikstof, dus ook vanuit bronnen naast atmosferische depositie zoals via grond- en oppervlaktewater, naveling uit de bodem, mineralisatie van organische materiaal en natuurlijke bemesting (via dieren of vee dat ingezet wordt bij natuurlijke begrazing).
- Een depositie van 1,12 mol/ha (gedurende 2-3 jaar) komt overeen met 0,1 - 0,03% van de jaarlijks benodigde hoeveelheid stikstof voor natuurlijke habitats, uitgaande van 1,5% stikstof in het drooggewicht van planten. Wanneer dit 5,0% is (zoals bij het gewas peulvruchten), dan is dit 1 /100 of 1%. Hierbij is uitgegaan van een depositie van 1,12 mol/ha/jaar.

Dermate geringe percentages leiden niet tot meetbare veranderingen in groeisnelheid van individuele planten, ook wanneer deze dosis volledig ter beschikking zou komen aan de vegetatie. Daardoor ontstaan ook geen meetbare verschuivingen in concurrentiepositie en geen veranderingen in de verhouding waarmee individuele soorten ten opzichte van elkaar in de vegetatie voorkomen. Hieruit wordt geconcludeerd dat een eenmalige kleine depositietoename de kwaliteit van habitattypen en leefgebieden niet meetbaar aantast.

Bouwsteen 4: Kleine en tijdelijke deposities vormen een verwaarloosbare bijdrage aan de totale depositie

Om een beeld te geven van de omvang van een mogelijk effect van kleine en eventueel tijdelijke depositietoenames kunnen deze worden gerelateerd aan de totale depositie in een gebied, de gevoeligheid van de habitattypen en leefgebieden en de nauwkeurigheid waarmee effecten kunnen worden vastgesteld.

De uitwerking hieronder vormt geen bewijslast voor het niet optreden van aantasting van natuurlijke kenmerken, maar geeft wel ondersteuning voor een eventuele conclusie dat de kleine en tijdelijke depositie ecologisch gezien niet of in beperkte mate relevant is.

Aannemelijk is hier dat de bijdrage van het plangebied onder het maximum van 0,02 mol/ha/jaar is, van welke hoeveelheid de bijdrage ook nauwelijks te berekenen is.

Bouwsteen 5: Bijdrage kleine en tijdelijke deposities ten opzichte van bestaande aanvoer en afvoer van stikstof uit ecosystemen

Atmosferische depositie is niet de enige bron van stikstof in het leefmilieu van planten. Ook via andere mechanismen en routes komt stikstof beschikbaar. De belangrijkste hiervan zijn:

- Toestroming via grond- en oppervlaktewater. Van nature zijn oppervlaktewateren en (met name) grondwater relatief arm aan stikstofverbindingen. Door menselijke invloeden (bemesting, afvalwaterlozing) bevatten grond- en oppervlaktewater in Nederland momenteel echter aanzienlijk meer stikstofverbindingen, zowel ni-

traat als ammonium. In habitattypen die onder invloed staan van toestromend grondwater (kwel) of overstroming met oppervlaktewater (beek- en rivier begeleidend habitattypen) kunnen op deze wijze een verhoogde aanvoer van stikstof ondergaan. Bij overstroming kan daarbij ook voedselrijk slib nog een rol spelen.

- Mineralisatie (verdroging). In organisch materiaal in de bodem is stikstof geaccumuleerd die niet direct ter beschikking is voor levende planten. Door mineralisatie, waarbij bodemmicroben de immobiele stikstof omzetten naar vrij beschikbare stikstofverbindingen, komt deze geaccumuleerde stikstof weer vrij, in eerste instantie in de vorm van ammoniak. Via nitrificatie moet ammoniak eerst omgezet worden in nitraat, alvorens de stikstof beschikbaar is voor planten. Mineralisatie en nitrificatie is een natuurlijk proces, maar kan versneld worden in situaties waar veel zuurstof beschikbaar is. Dit gebeurt o.a. in habitattypen waar veel organische stof aanwezig is in de bodem, en waar de beluchting van de bodem toeneemt als gevolg van verdroging (verlaging van de grondwaterstand).

Het tweede punt is van belang voor de laagveengebieden, de getroffen Natura2000-gebieden te Noord-Holland.

Bouwsteen 6: Invloed kleine en tijdelijke deposities op overbelaste systemen

In sommige situaties is in Natura 2000-gebieden bij specifieke habitattypen sprake van een hoge mate van overbelasting. De achtergronddepositie (ADW) is dan aanzienlijk hoger dan de kritische depositiewaarde (KDW). In de PAS-gebiedsanalyses wordt gesproken van een sterke overbelasting wanneer de ADW twee keer zo hoog is als de KDW. Bij grote overschrijdingen kunnen zich twee situaties voordoen:

De kwaliteit van het beoordeelde habitatype is goed, ondanks de hoge overschrijding van de KDW. In dergelijke gevallen zijn andere factoren dan stikstof sturend en/of beperkend voor de ontwikkeling van het habitatype, bijvoorbeeld omdat fosfaat beperkend is, of omdat er sprake is van een goede buffercapaciteit door toestroming van kwelwater.

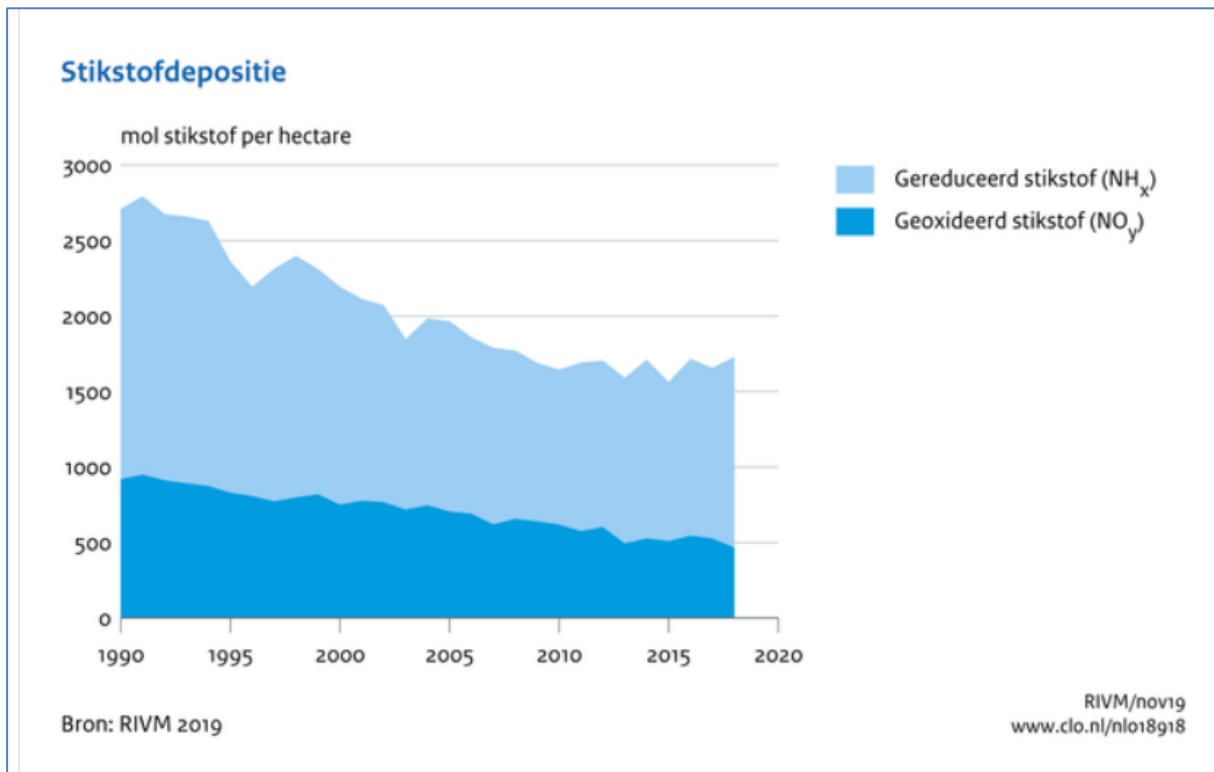
Of de kwaliteit van het habitatype is slecht, (mede) als gevolg van de veel te hoge aanvoer van stikstof. In dergelijke situaties zijn maatregelen opgenomen in het beheerplan om de kwaliteit van de habitattypen te herstellen. Dit kunnen zowel systeemgerichte maatregelen zijn (bijvoorbeeld herstel van de waterhuishouding) als maatregelen die de geaccumuleerde stikstof uit het gebied verwijderen. Door de tijdelijke en kleine depositietoename zal de situatie in dergelijke gebieden niet wijzigen. De depositietoename zal ook geen gevolgen hebben voor de aard, omvang en succes van de maatregelen die genomen moeten worden.

Bouwsteen 7: Bijdragen van kleine en tijdelijke deposities ten opzichte van de achtergronddepositie

Zoals in het begin van dit hoofdstuk aangegeven is de achtergronddepositie in een groot aantal gebieden sinds een groot aantal jaren ruim hoger dan de kritische depositiewaardes die optreden. Dit is één van de oorzaken voor het niet bereiken van instandhoudingsdoelstellingen voor stikstofgevoelige habitattypen. Sinds 1980 zijn emissies hoog, zij het dat ze langzaam aan het afnemen zijn onder invloed van bijvoorbeeld strenge emissie-eisen. Gezien de omvang van deze emissies, zonder de andere genoemde activiteiten, is het aannemelijk dat een tijdelijke kleine bijdrage wegvalt in het heersende beeld van emissies en als toevoeging verwaarloosbaar is.

3.4 Ontwikkeling van de stikstofdepositie in Nederland

De totale stikstofuitstoot en daarmee gepaard gaande depositie is in Nederland na 1950 tot aan het eind van de jaren tachtig van de vorige eeuw door de groei van de intensieve veehouderij en snelle toename van het gebruik van fossiele brandstoffen sterk gestegen. De landelijk gemiddelde stikstofdepositie bedroeg in 1990 ruim 2.700 mol stikstof per hectare en is sindsdien geleidelijk gedaald tot ruim 1.700 mol stikstof per hectare in 2016 (zie Figuur 8). De daling is de laatste jaren afgevlakt. Dit komt onder andere doordat de ammoniakuitstoot niet meer daalde. Al drie tot vier decennia is gereduceerd N de overheersende vorm (> 75 %) van stikstofdepositie in Nederlandse natuurterreinen (De Haan et al, 2008).

Figuur 8: Trend van stikstofdepositie in mol/ha/jr. (Bron:<https://www.clo.nl/indicatoren/nl0189-stikstofdepositie>)

Volgens de 'Emissieramingen luchtverontreinigende stoffen Nederland - rapportage-2017' van het Planbureau voor de Leefomgeving (Smeets et al, 2017) zal de totale uitstoot en daardoor ook de depositie van stikstof in de toekomst weer verder afnemen.

De daling in stikstofdepositie op lange termijn (1990-2016) is het gevolg van lagere emissies van zowel stikstofoxiden als van NH_3 . De emissie van stikstofoxiden in Nederland daalde sinds 1990 met circa 65%.

Deze daling is het resultaat van maatregelen bij het verkeer (o.a. invoering katalysator), bij de industrie en in de energiesector.

De NH_3 emissie door agrarische bronnen in Nederland is sinds 1990 met naar schatting 70% gedaald. Deze emissiedaling is het gevolg van maatregelen zoals verbeterde voersamenstelling, het gebruik van emissiearme stallen, het afdekken van mestilo's en het direct onderwerken van mest bij de aanwending.

In de periode 2005-2016 lijkt de totale stikstofdepositie (N-totaal) gedaald, echter deze daling is niet statistisch significant. Over deze periode is de depositie van gereduceerd stikstof niet, maar de depositie van geoxideerd stikstof wel gedaald.

Door meteorologische omstandigheden kunnen van jaar tot jaar variaties in de depositie optreden in de orde van grootte van 10%.

3.5 Ecologisch oordeel

In deze paragraaf wordt per polder- en habitatype, waarbij de KWD wordt overschreven door het projectvoornemen (of al reeds verhoogde aanwezige achtergronddepositie), het habitatype beschreven en bezien of er een negatief effect ontstaat vanuit dit project op behoud en/of ontwikkeling van dit habitatype.

3.5.1 H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)

Omschrijving habitat	De veenmosrietlanden kenmerken zich door de soortenrijke veenbegroeiing op voedselarme tot matig voedselrijke grond. Dit habitatype zijn met name te vinden in de laagveengebieden in Nederland. De plantensoorten in dit habitatype vormen verschillende ontwikkelingsstadia in de verlandingsreeks van het open water van sloten, plassen en petgaten. Door successie wordt dit habitatype opgevolgd door struweel of bos en soms moerasheiden. Subtype B kenmerkt zich met name door de dominante gesloten moslaag met veenmossoorten en een varenrijke kruidlaag.
Instandhoudingsdoelstelling	Voor overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) die behoren tot het habitatype H7140B geldt in alle drie de Natura2000 gebieden dat de instandhouding van de kwaliteit het doel is. Voor de Polder Westzaan en Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder geldt dit ook voor behoud van het oppervlak van de habitats. Zie onderstaande figuren 7, 8 en 9.
Actuele verspreiding en kwaliteit	<p>In de Polder Westzaan is ongeveer 18 hectare van dit habitatype aanwezig. De kwaliteit hiervan is overwegend goed tot matig (circa 50% goede kwaliteit).</p> <p><i>Verzuring door atmosferische depositie versnelt de successie van trilveen naar veenmosrietland, maar wanneer eenmaal veenmosrietland is ontstaan moet verzuring beschouwd worden als een natuurlijk proces. Dat neemt niet weg dat door depositie extra verzuring is opgetreden, die tot een verarming van het veenmosrietland heeft geleid. Bij lagere pH waarden gaan veenmossen domineren. Overigens kan extra verzuring ook veroorzaakt zijn door accumulatie van zwavel als gevolg van depositie van SO₂ in het verleden, of door aanvoer van sulfaatrijk water, althans buiten het brakwatergebied (Noord-Holland). Sulfaat wordt onder zuurstofloze condities omgezet in sulfide, dat bij lage waterstanden weer oxideert hetgeen veel zuur vrijmaakt.</i></p> <p><i>Citaat: Bron: Van Dobben, H.F., A. Barendregt, N.A.C. Smits, R. van 't Veer, G. van Wirdum, L.P.M. Lamers & H.H de Vries 2014</i></p>
Trend	De trend in de Polder Westzaan is echter <u>negatief</u> door het staken van het beheer. Dit is ook het geval in Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. Deze afname in kwaliteit en het oppervlak komt aan het veranderen van het beheer (beweiding in plaats van maaien). De trend van dit habitatype in de Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder is positief door het (maai)beheer.
Stikstofdepositie in relatie tot de KDW	Veenmosrietlanden zijn zeer gevoelig voor de depositie van stikstof en hebben daarom een relatief zeer lage KDW (714 mol/ha/jaar). In alle drie de Natura2000 gebieden is er daarom ook een matige tot sterke overbelasting op de locaties waar dit habitatype voorkomt.
Knelpunten en oorzakenanalyse	<p>In de drie natuurgebieden is de waterkwaliteit slecht, wat jonge verlanding in open water verhindert. Hierdoor ontstaan relatief oude stadia van successie. Dit zorgt ervoor dat de verzuring minder goed kan worden opgevangen en kan uiteindelijk leiden tot een afname in oppervlak veenmosrietland.</p> <p>In het beheerplan, is verder de volgende onderbouwing opgenomen: <i>Na afloop van tijdvak 1 (2015-2021) worden de kritische depositiewaarden (KDW's) van dit habitatype overschreden. Dat op meer plaatsen maatregelen nodig zijn, is om de gevolgen van de stikstofoverlast uit het verleden weg te werken.</i></p>

	<p><i>Aan het eind van tijdvak 2 en/of 3 (2020-2030) is, ten opzichte van het referentiejaar (2014), sprake van een afname van de stikstofdepositie in het gehele gebied. Nader pakket aan herstelmaatregelen wordt medio 2020 vastgesteld en uitgevoerd (Provincie Noord-Holland).</i></p>
Projectbijdrage en eindconclusie	<p>Polder Westzaan 0,01 Mol/ha/jr.</p> <p>Volgens de provincie Noord-Holland is een aanzienlijk deel van de in het beheerplan 2016-2022 opgenomen maatregelen inmiddels is uitgevoerd of opgestart, en krijgen een extra impuls vanuit de 'stikstofcrises'.</p> <p>Zowel de gangbare beheermaatregelen als de herstelmaatregelen zijn op basis van de wetenschappelijk onderbouwde PAS-herstelstrategieën effectief bij het bestrijden van de effecten van stikstofdepositie. Door het weer op te starten maaibeheer in de veenmosrietlanden wordt toegepast wordt een groot deel van de stikstof weer uit het systeem gehaald.</p> <p>Het gaat daarbij om 100-en tot maximaal enkele 1000-en mol/ha. Uit de goede kwaliteit van de veenmosrietlanden in drie Natura2000-gebieden die adequaat beheerd worden, mag worden afgeleid dat dit beheer de effecten van (een te hoge) stikstofdepositie kan bestrijden.</p> <p>De minimale en tijdelijke stikstofdepositie vanuit de aanlegfase zal geen significante schade toebrengen aan dit habitattypen door de reeds genomen maatregelen.</p>

figuur 9: overzicht van de aanwezige habitattypes in de Polder Westzaan. Legenda: > verbetering kwaliteit/uitbreiding oppervlak, = behoud kwaliteit/oppervlak.

Habitattype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?
H91D0 - Hoogveenbossen		definitief	=	=
H6430B - Ruigten en zomen	harig wilgenroosje	definitief	>	>
H7140B - Overgangs- en trilvenen	veenmosrietlanden	definitief	=	=
H4010B - Vochtige heiden	laagveengebied	definitief	>	=

3.5.2 ZGH7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)

Omschrijving habitat	Veenmosrietland komt alleen voor in laagveenmoerassen en veenweidegebieden. In de veenweide komt veenmosrietland vaak voor in linten langs sloten en is het rijk aan veenmossen, ronde zonnedauw, orchideeën en varens. Veenmosrietland kan niet voor altijd op dezelfde plek behouden blijven. Het verdwijnt van nature doordat het via een natuurlijk proces overgaat in vochtige heide. Maar nieuwe aangroei van veenmosrietland is niet vanzelfsprekend meer door onder meer een teveel aan stikstof dat neerdaalt.
Instandhoudingsdoelstelling	In de polder Westzaan is het het doel om de kwaliteit en oppervlak te behouden.
Actuele verspreiding en kwaliteit	Volgens AERIUS is het oppervlak van dit habitattype in de Polder Westzaan circa 0,1 ha.
Trend	In de Polder Westzaan heeft 60% van de veenmosrietlanden een goede kwaliteit en 40% een matige kwaliteit. Dit ondanks een overschrijding van de kritische depositiewaarde (KDW) voor stikstofdepositie die al decennia duurt, en waarvan ook op dit moment op het hele areaal van de veenmosrietlanden en veenheiden nog sprake is.
Stikstofdepositie in relatie tot de KDW	Dit habitattype met een KDW van 714 mol/ha/jaar is zeer gevoelig voor stikstof. In alle drie de Natura2000 gebieden is er sprake van een matige tot sterke overbelasting van stikstofdepositie op de locaties waar dit habitattype voorkomt.
Knelpunten en oorzaakanalyse	Op basis van de generieke beoordeling is al geconstateerd dat een dergelijke hoeveelheid stikstof niet kan leiden tot meetbare veranderingen in de groei van afzonderlijke planten, en daarmee tot concurrentievervalsingen tussen soorten binnen vegetatietypen (zie paragraaf 3.2). Het feit dat de depositietoename ook volledig wegvalt tegen de hoeveelheden stikstof afkomstig van andere bronnen, leidt tot de conclusie dat deze toename niet zal leiden tot een meetbare verslechtering van de kwaliteit van de veenmosrietlanden, en zeker niet tot een verslechtering die als significant (d.w.z. betekenisvol in het licht van de realisatie van het instandhoudingsdoel) kan worden beschouwd.
Projectbijdrage en eindconclusie	<p>Polder Westzaan 0,01 Mol/ha/jr.</p> <p>Zowel de gangbare beheermaatregelen als de herstelmaatregelen zijn op basis van de wetenschappelijk onderbouwde PAS-herstelstrategieën effectief bij het bestrijden van de effecten van stikstofdepositie. Door het maaibeheer dat in de veenmosrietlanden wordt toegepast wordt een groot deel van de stikstof weer uit het systeem gehaald. Het gaat daarbij om 100-en tot maximaal enkele 1000-en mol/ha. Uit de goede kwaliteit van de veenmosrietlanden in drie Natura2000-gebieden die adequaat beheerd worden, mag worden afgeleid dat dit beheer de effecten van (een te hoge) stikstofdepositie kan bestrijden.</p> <p>Een aanzienlijk deel van de in het beheerplan 2016-2022 opgenomen maatregelen inmiddels is uitgevoerd of opgestart. En krijgen een extra impuls vanuit de 'stikstofcrises'. (Bron, contact op 23-6-2020 met de provincie Noord-Holland).</p> <p>De minimale en tijdelijke stikstofdepositie vanuit de aanlegfase zal geen significante schade toebrengen aan dit habitattype.</p>

Beheer en herstelmaatregelen veenmosrietlanden

Het beste beheer voor veenmosrietlanden is een zomermaaibeheer om te voorkomen dat ze verruigen. Door voortgaande veenmosgroei en toename van de invloed van regenwaterlenzen zal de vegetatie geleidelijk kunnen overgaan in moerasheide (H4010B). Maatregelen voor herstel, ontwikkeling en beheer van veenmosrietlanden zijn opgesomd in onderstaande figuur 10.

figuur 10: beheer- en herstelmaatregelen (Bron: herstelstrategie H1740B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietland))
Legenda: Type: H = herstelmaatregel, U = uitbreidingsmaatregel. Mate van bewijs: B = bewezen, V = vuistregel, H = hypothese

maatregel	type	Doel	potentiële effectiviteit	randvoorwaarden / succesfactoren	vooronderzoek	herhaalbaarheid	responstijd	mate van bewijs
Herfst- of wintermaaien	H/U	voorkomen successie naar moerasbos; nieuwvorming veenmosrietland	groot	frequentie 1x per jr	Niet noodzakelijk	Beperkte duur	direct	B
Zomermaaien	H/U	voorkomen successie naar moerasbos	groot, maar leidt tot successie naar veenheide	aanwezigheid van basenrijk water belemmert de successie naar veenheide; 1x per jr of tijdelijk 2x per jr	Niet noodzakelijk	Beperkte duur	direct	B, H
Opslag verwijderen	H/U	voorkomen successie naar moerasbos; randenbeheer	matig, maar lokaal effectief voor behoud soortenrijke oeverzones	mits met beleid uitgevoerd; en is bij maaibeheer niet nodig; 1x per jr; veel mechanische schade	Niet noodzakelijk	Zo lang als nodig	direct	B
Plaggen	H/U	eutrofe bovenlaag verwijderen	hangt van de abiotische situatie van de kragge af	mits er na plaggen een bodem overblijft die de juiste buffering heeft; risico op uitputten zaadbank	Op standplaats	Beperkte duur	Direct	V
Veenmos trekken	H/U	verwijderen eutrafente en sterk verzurende veenmossen en afvoer van stikstof	groot	Onbekend	??	Zo lang als nodig	Direct	H
Dynamischer peilbeheer (Laagveen)	H/U	Hydrologisch herstel: verbeteren waterkwaliteit	groot	mits toevoer van oppervlaktewater wordt vermindert; risico: uitdroging bij laag peil (indien dik en niet-drijvend veenpakket); en eutrofiering bij inundatie; bij te grote peilverschillen kan sterfte van rupsen optreden	LESA	Eenmalig	Lang	H
Defosfateren inlaatwater (Laagveen)	H/U	Hydrologisch herstel: verbeteren waterkwaliteit	groot	duur, alleen toepasbaar voor grotere gebieden	LESA	Eenmalig	Lang	B
Afdempen peilfluctuaties (Beekdalen)	H/U	Hydrologisch herstel: voorkomen uitdroging bij laag peil	groot?		LESA	Eenmalig	Lang	H
Nieuwe sloten aanleggen, perceelsverkleining	H/U	Hydrologisch herstel: basenrijk water wordt beter de kragge ingeleid	Groot	Waterkwaliteit moet voldoende zijn; risico: Eutrofiëring door lokale grondverwerking	LESA	Eenmalig	Lang	H
Stoppen of verminderen bemesting in intrekgebied	H/U	Hydrologisch herstel: voorkomen afbraak veen en eutrofiering	waarschijnlijk groot	Geen	Niet noodzakelijk	Zo lang als nodig	Lang	H
Helofytenfilter maken	H/U	Hydrologisch herstel: herstel waterkwaliteit; wegvangen nutriënten	onbekend		Op standplaats	eenmalig	Even geduld	H
Nieuwe petgaten graven (Laagveen)	U	Mogelijkheid scheppen om de successie weer opnieuw te laten beginnen	groot	goede waterkwaliteit, fluctuerend peil, anders onvoldoende effect	LESA	Eenmalig	Lang	H

3.6 Cumulatief effect?

Met cumulatieve effecten wordt gekeken naar het effect van vergunde, maar nog niet (volledig) uitgevoerde projecten, die eveneens leiden tot een toename van de depositie van stikstof in het Natura 2000-gebied Polder Westzaan.

Het plangebied Oostzijderpark ligt op korte afstand (> 800 meter maar < 1.500 meter) van drie Natura 2000-gebieden. Voor Oostzijderpark ligt daarom de vraag voor of de toename van de stikstofdepositie met 0,01 mol/ha/jaar, waarvan in deze toets is geconcludeerd dat die op zichzelf niet leidt tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het gebied, in combinatie met andere vergunde projecten wel zou kunnen leiden tot een significant effect.

Het is ondoenlijk om een dergelijke cumulatietoets uit te voeren op basis van informatie over alle mogelijk betrokken projecten. Aangezien projecten op grote afstand stikstofdepositie kunnen geven alhier te Westzaan. Daarnaast is geen (publiek toegankelijk) register van dergelijke projecten en zal de lijst wekelijks/dagelijks wijzigen.

Daarom de volgende analyse:

In de afgelopen jaren (vanaf mei 2017) heeft de vergunningverlening vanuit de Wet natuurbescherming voor stikstofdepositie veroorzakende projecten volledig stilgelegen. Pas de laatste maanden (2020) worden vergunningen verstrekt, maar alleen voor projecten die, na eventuele (interne/externe saldering), niet leiden tot een toename van de depositie. Aangenomen mag worden dat er sinds mei 2017 slechts enkele vergunning zijn verleend is voor een project dat kan cumuleren met het in deze toets onderzochte project.

De eventuele projecten die vergund zijn voordat het PAS in werking trad (1 juli 2015), of die onder het PAS zijn verleend tot ca. mei 2017) konden alleen vergund worden wanneer de zekerheid bestond dat deze op zichzelf en in combinatie met andere projecten geen significante effecten hebben op het Natura 2000- gebied. Aangenomen mag worden dat het laatst vergunde project met een stikstofeffect op het Natura 2000- gebied Polder Westzaan daarom niet leidt tot een (cumulatief) significant negatief effect.

Voor de cumulatietoets voor Oostzijderpark is het daarom de vraag of de berekende 0,02 mol/ha/jaar in aanvulling op al eerder beoordeelde cumulatieve depositie van stikstof leidt tot een zodanige verslechtering dat er gezamenlijk wel een significant effect ontstaat. In deze toetsing is al onderbouwd dat 0,02 mol/ha/jaar nooit kan leiden tot een meetbare significante verslechtering van de kwaliteit van habitattypen. Daarnaast is geconcludeerd dat in de ecologische context waarin het habitatype H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) in het gebied voorkomt, een kleine toename van de stikstofdepositie niet zal leiden tot een meetbaar negatief effect op dat habitatype, ondanks overschrijding van de KDW.

Hieruit volgt logischerwijs dat een toename van de depositie met 0,02 mol/ha/jaar, ten opzichte van een bestaande depositie die mede veroorzaakt wordt door eventuele vergunde projecten, niet leidt tot significante effecten én niet zal leiden tot een zodanige verslechtering dat dit wel als een cumulatief significant effect zou moeten worden beschouwd.

Een cumulatief significant effect van dit woningbouwproject Oostzijderpark te Zaandam veroorzaakte stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied Polder Westzaan is daarmee uitgesloten.

3.7 Juridische aspecten Passende beoordeling

Nu de RvS besloten heeft dat ook een geringe toename van stikstofdepositie vergunningplichtig is, wordt er getoetst op de volgende aspecten:

- Is sprake is van een significante én structurele wijziging van stikstofdepositie?
- Zijn de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied niet in gevaar?

Bij de beoordeling of een project vergunningplichtig is de vraag van belang welke stikstofemissie (nog) leidt tot een relevante en meetbare depositie in relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen voor, in dit geval Natura 2000-gebied Polder Westzaan, een mogelijke verslechtering met zich brengt in de zin van artikel 2.7, lid 2, Wnb.

Wat is een toename?

Er is in de aanlegfase (2021 en 2022) van het project een minimale berekende stikstofdepositie van 0,01 mol/ha/jr. als gevolg van de uitstoot van machines benodigd voor de aanleg en bouw van de woonwijk. In relatie tot de dalende trend qua stikstofdepositie zijn de instandhoudingsdoelstellingen niet aan de orde voor de getroffen habitats.

De stikstofdepositie is dalende, daarnaast is de stikstofdepositie van 0,01 mol/ha/jr. in relatie tot de precisie van de meeteenheid, geen probleem. Het betreffende habitat kan slechts in stand gehouden worden door beheersmaatregelen, zoals (de belangrijkste) maaien & opslag verwijderen, ook plaggen en veenmos trekken zijn effectieve maatregelen. Nu bekend is dat dit beheer te Polder Westzaan gaande is, zal behoud en herstel aan de orde zijn voor de habitats, ondanks overbelasting van de KDW.

Op 11 maart 2020 heeft de Raad van State bepaald [<https://www.raadvanstate.nl/@117439/201600788-4-r1/>], dat de stikstofdepositie van 0,04 mol/ha/jr. en in de gebruiksfase van 0,01 mol/ha/jr. door middel van een voortoets voldoende onderbouwd kan worden. Een passende beoordeling is in die gevallen niet noodzakelijk .

4 Conclusie

In de vorige hoofdstukken is een analyse uitgevoerd naar de stikstofanalyse. De AERIUS calculator laat zien dat tijdens de aanleg- en gebruiksfase sprake is van stikstofdepositie op het dichtbij zijnde Natura 2000-gebieden Polder Westzaan van 0,01 mol/ha/jr. voor het habitatype Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), en hoogveenbos. Voor deze hexagonen is sprake van overbelasting de Kritische Depositie Waarde (KDW).

De KDW is gedefinieerd als de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van een habitat significant wordt aangetast door de verzurende en/of vermestende invloed van atmosferische stikstofdepositie. Als meerdere habitattypen in een hexagoon voorkomen, wordt de strengste KDW maatgevend bij de bepaling van (nadere) overbelasting.

Vanaf 70 mol onder de KDW is een hexagoon (naderend) overbelast. Daaronder is er geen sprake van een naderende overbelasting. De buffer van 70 mol onder de KDW is aangehouden om het risico te verkleinen dat door nieuwe initiatieven de totale depositie boven de KDW uitkomt en er dus het risico bestaat dat alsnog de kwaliteit van een habitat zou kunnen verslechteren.

Voor de (naderend) overbelaste hexagonen wordt in het Stikstofregistratiesysteem (SSRS)– een beperkte hoeveelheid depositieruimte beschikbaar gesteld voor nieuwe ontwikkelingen en uitbreiding van bestaande projecten. Deze depositieruimte is het effect van genomen maatregelen die de stikstofdepositie verminderen.

Voor hexagonen waar geen (naderende) overbelaste situatie is, worden niet getoetst in AERIUS Register als nieuwe economische ontwikkelingen worden beoordeeld. Er wordt voldoende ruimte verondersteld zonder dat dit negatieve gevolgen voor de natuur zal opleveren. Bij actualisatie van de totale depositie wordt wel opnieuw beoordeeld of hexagonen (naderend) overbelast zijn en mogelijk in de toekomst moeten worden getoetst bij nieuwe economische ontwikkelingen, dit is ter toetsing aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Kwantitatieve aspecten:

- Stikstofdepositie als gevolg van het plan heeft een beperkte verhoging (max. 0,01 mol/ha/jr.) van de autonome daling (circa 25 mol/ha/jr.) derhalve slechts tijdelijk verhoging geeft van 0,04% voor de habitats.
- Voor het stikstofgevoelige habitatype Veenmosrietland H7140 subtype B overschrijdt de maximale achtergronddepositie in 2024 weliswaar nog de KDW, maar de planbijdrage geldt slechts een klein deel van de habitats.
- Verzuring voor beide habitats is een natuurlijk proces en daarmee is verzuring niet storend voor het habitatype. Dat neemt niet weg dat door depositie extra verzuring zoveel als mogelijk voorkomen dient te worden.
- De planbijdrage staat verder herstel om behoud van dit habitatype te garanderen niet in de weg, en er is ook voor dit habitatype geen sprake van een significant negatief effect (gezien minimale impact op aantal hectare met vrijwel geen meetbare depositie). Het effect van stikstofdepositie (aanlegfase) zullen kleiner zijn dan de permanente effecten, en hebben daarom met zekerheid geen significante effecten op dit habitatype.

De overige habitattypen zijn niet gevoelig voor stikstofdepositie, en ondervinden geen effecten van het voornemen. Ook de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten ter plaatse zijn niet gevoelig voor stikstofdepositie.

Samenvattend

- voor een belangrijk deel van het habitatype is als gevolg van landelijke maatregelen op bronniveau sprake van een vermindering van de stikstofdepositie;
- de bouwfase is tijdelijk (twee jaar) en daarmee de berekende stikstofdepositie ook;
- er is sprake van een maximaal (0,02 mol/ha/jr. (0,04%)) stikstofdepositie op het stikstofgevoelige habitat Veenmosrietlanden in Natura 2000-gebied Polder Westzaan (714 mol/ha/jr. staat voor 10 kg/per ha/jr.);
- de maximale achtergronddepositie wordt overschreden met 0,003% voor een klein deel van het areaal aan veenmosrietland en staat kwaliteitsverbetering van het habitatype niet in de weg;

- beheersmaatregelen worden ter plaatse uitgevoerd en hebben een positieve uitvoering, in het beheersplan is daarbij uitgegaan van benutting van de ontwikkelingsruimte voor KDW (economische ontwikkelingen in de regio);
- tot slot, het habitatype is weinig gevoelig voor verzuring, verbetering in kwaliteit en uitbreiding in hectares kan door beheersmaatregelen als plaggen, maaien en afvoeren. De minimale tijdelijke toename van de stikstofdepositie in de aanlegfase, zullen niet leiden tot veranderingen in de vegetatiesamenstelling van de betreffende habitatypen.

Bron: <https://www.bjmgerard.nl/?cat=23>

Het kabinet stelt dat een stikstofdepositiereductie van gemiddeld 255 mol/ha/jr. (ca 3,5 kg) per hectare per jaar tot 2030 nodig is. De landelijke gemiddelde stikstofdepositie per hectare per jaar is op dit moment (2019) ca 1730 mol/ha/jr. N (ofwel ca 24 kg N). Het zou dus gaan om een reductie van 15% van het huidige depositieniveau over een periode van 10 jaar.

Alles afwegende is er met zekerheid te stellen dat:

Door het project (Oostzijderpark) en de daarmee gepaard gaande stikstofdepositie geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van het gebied/habitats, mits beheer op passende wijze plaatsvindt.

De provincie Noord-Holland geeft aan dat er extra middelen (financieel gestuurd) maatregelen ter plaatse geëffectueerd zijn of worden.

Stap 3 van de beslisboom (bijlage) is daarmee genomen, resultaat is dat er wel een vergunningplicht is vanuit de Wnb, gezien de hoge achtergrondwaarde van stikstofdepositie.

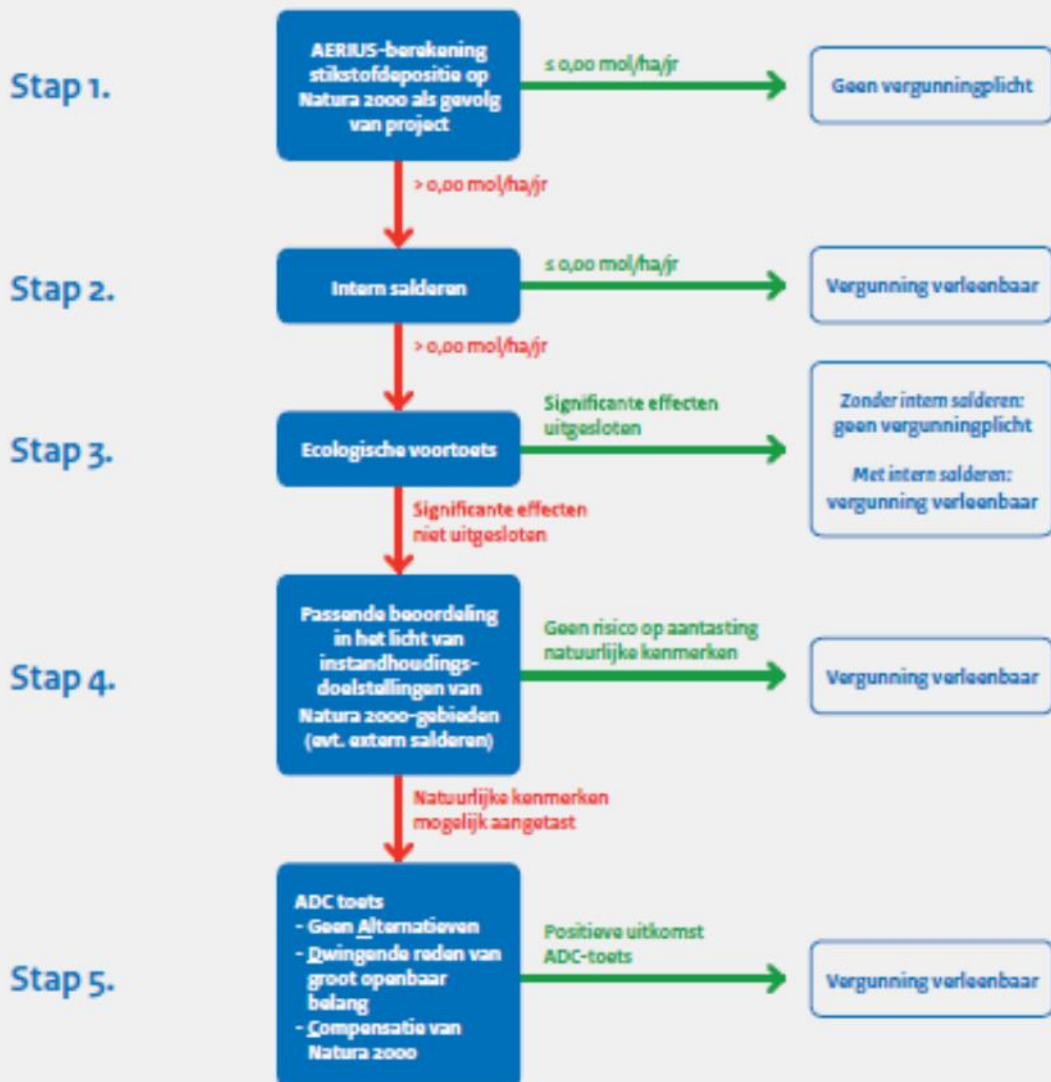
Bijlage A: Stappenplan vergunning Natuur beschermingswet bij stikstofdepositie

Rijksoverheid

Toestemmingverlening stikstofdepositie bij nieuwe activiteiten

Aan de hand van onderstaand stappenplan kunt u vaststellen of u vergunningplichtig bent onder de Wet natuurbescherming en welke instrumenten u kunt inzetten om voor een natuurvergunning in aanmerking te komen.

Bijlage B: AERIUS bestanden (B1: aanleg/bouwfase)